

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum satisfactio sit virtus vel actus virtututis? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

¶ Secundo, vtrum sit actus iustitiæ ?

¶ Tertio, vtrum definitio satisfactiois quæ in littera ponitur, conuenienter assignetur ?

ARTIC. I.

Vtrum satisfactio sit virtus, vel actus virtutis ?

49

Tho. 4. d.

15. q. 1.

art. 3.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd satisfactio neque sit virtus, neque actus virtutis. Omnis enim virtutis actus est meritorius. Sed satisfactio non est meritoria, vt videtur: quia meritum gratuitum est, sed satisfactio debitum attendit. Ergo satisfactio non est actus virtutis.

¶ 2 Præterea, Omnis actus virtutis est voluntarius. Sed aliquando fit de aliquo satisfactio homine inuito, vt quando aliquis pro offensa in alterum commissa, à iudice punitur. Ergo satisfactio non est virtutis actus.

¶ 3 Præterea, Secundum Philosophum in 8. Eth. * Virtutis & moris principia e est electio. Sed satisfactio non fit per electionem, sed respicit principaliter exteriora opera. Ergo non est virtutis actus. *ca. 13. in fin.*

SED contra, Satisfactio ad pœnitentiam pertinet. Sed pœnitentia est virtus. Ergo & satisfactio est actus virtutis.

¶ Præterea, Nullus actus operatur ad deletionem peccati, nisi sit actus virtutis: quia contrarium destruitur per suum contrarium. Sed per satisfactionem peccatum totaliter annihilatur. Ergo satisfactio est virtutis actus.

RESPONDEO dicendum, quòd aliquis actus dicitur esse actus virtutis dupliciter. Vno modo materialiter: & sic quilibet actus qui malitiam nõ habet implicitam, vel defectum debita circumstantia, actus virtutis dici potest: quia quolibet tali actu potest vti virtus in suum finem; sicut est ambulare, loqui & huiusmodi. Alio modo dicitur actus aliquis esse actus virtutis, formaliter: quia ipse in suo nomine formam & rationem virtutis implicitam habet: sicut fortiter sustinere dicitur actus fortitudinis. Formale autem

autem cuiuslibet virtutis moralis est ratio mediæ de omni actus, qui rationem mediæ importat, actus virtutis formaliter dicitur. Et quia æqualitas mediæ est, quod suo nomine satisfactio importat, (non enim dicitur aliquid satisfieri nisi secundum proportionem æqualitatis ad aliquid) constat quod satisfactio, quæ formaliter, est actus virtutis.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis satisficere, in se sit debitum: tamen in quantum satisfactio voluntarie hoc opus exequitur, rationem gratiæ accipit ex parte operantis: & sic operans facit de necessitate virtutem. Ex hoc enim debitum habet mittere meritum, quod necessitatem importat, et voluntati contrariatur. Unde si voluntas necessitati consentiat, ratio meriti non tollitur.

Ad secundum dicendum, quod actus virtutis non requirit voluntarium in eo qui patitur, sed in eo qui facit, quia illius actus est. Et ideo cum ille, in quo iudex vindictam exercet, se habeat ut patiens ad satisfactionem, non ut agens: non oportet, quod in eo voluntaria sit satisfactio, sed in iudice faciente.

Ad tertium dicendum, quod principale in virtute potest accipi dupliciter. Uno modo principale in ipsa accipi potest, in quantum est virtus; & sic actus quæ ad rationem eius pertinent, vel magis ei propinqua sunt, principaliores sunt in virtute. Et sic actus exterior & interiores actus in virtute, in quantum virtus est, principaliores sunt. Alio modo potest accipi principale in virtute, in quantum est talis virtus: sic principaliter in ipsa est illud, ex quo determinatio accipit actus interior, qui in aliquibus virtutibus determinatur per actus exteriores: quæ satisfactio, quæ est communis omnibus virtutibus, est quod est electio talis actus, efficitur propria virtutis. Et sic actus exteriores in aliquibus virtutibus sunt principaliores: & ita etiam est in satisfactio.